

## KADIN CİNAYETLERİNDE HUKUKTAN ROL ÇALAN SOSYAL MEDYA

Ahmet TALİMCİLER\*

Atf: Talimciler, Ahmet. "Kadın Cinayetlerinde Hukuktan Rol Çalan Sosyal Medya", Sosyologca, Sayı 22 (2021), s.104-116.

**ÖZ:** Türkiye’de son on yıldır kadın cinayetleri kamuoyunda daha fazla ses getirmeye başlamıştır. Yaşanan vahşet görüntülerine karşın kadınlara yönelik şiddet hız kesmeden devam etmektedir. Bu noktada hukuksal eksikliklerin yanı sıra medyanın nasıl bir konum üstlenmekte olduğunun gösterilmesi önem arz etmektedir. Özellikle son birkaç yıl içerisinde sosyal medya olanaklarının artması sonucunda, kadınlara yönelik cinayetlerin ve bu cinayetlerin sonucunda ortaya çıkan hukuksal sonuçların kamuoyunda daha fazla konuşulur olması dikkat çekicidir. Kadına yönelik işlenen suçlarda sosyal medya giderek daha yoğun bir biçimde hukukun yerine geçmeye başlamıştır. Artık medyanın gündeme getirdiği bütün kadın cinayetleri başta twitter olmak üzere sosyal medya platformları üzerinden geniş kitleler ile buluşmakta ve kamuoyunun olup bitenlere yönelik tepkisi, daha fazla ses getirmektedir. Hatta zaman zaman buralarda yankılanan tepkilerin sonucunda adli makamlar harekete geçmek durumunda kalmakta ve zanlıların tutukluluk hallerinin sürdürülmesi konusunda kararlar hayata geçirilebilmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Kadın cinayeti, Sosyal medya, Hukuk, Haber, Ölüm

### Social Media Which Steal a Role From Law in Femicides

**ABSTRACT:** In the last ten years in Turkey, Femicides have started to attract more public attention. Despite the images of brutality experienced, violence against women continues unabated. At this point, it is important to show the position of the media as well as the legal deficiencies. Especially in the last few years, as a result of the increas in social media opportunies, it is remarkable that the murders against women and the legal concequences resulting from these murders are more talked about in the public. In crimes against women, social media has increasingly begun to replace the law. Now, all femicides brought to the agenda by the media are met with large masses on social media platforms, especially on Twitter, and the public’s reaction to what is going on makes more noise. In fact, from time to time, as a result of the reactions that resonate here, the judicial authorities have to take action and decisions can be made regarding the continuation of the detention of the suspects.

**Keywords:** Femicide, Social Media, Law, News, Death

Makale Türü : Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi : 18.11.2021

Kabul Tarihi : 23.12.2021

---

\* Prof. Dr., İzmir Bakırçay Üniversitesi, ahmet.talimciler@bakircay.edu.tr, 0000-0002-7193-9475

### Giriş

Rilke, 'hayatın her duruma hakkının olduğunu söyler<sup>1</sup>, bu topraklarda ise hayat insanlarımıza hep başkalarının hayatı üzerinden kendisinin haklarını gözetmeyi öğretiyor. Oysa evrenin duygulu hali olan insanın, bu coğrafyada en fazla ihtiyacı olan kendisi kadar ötekinin varlığı. Bunu bir anlayabilsek durumumuz bambaşka bir hale bürünüverecek. Özellikle de gündelik hayatlarımız içerisinde her birisini birer öteki haline dönüştürdüğümüz kadınlar açısından. Bu bakış açısı hem kadınların birer birey olarak algılanmasının önünü tıkiyor hem de yaşanan tüm olup bitenler karşısında kolaylıkla birer günah keçisi haline dönüştürülebilmelerine de olanak sağlıyor. Bu ülkede tüm olup bitenleri akıldan ziyade duygularımızla ve kendi siyasal tercihlerimiz üzerinden açıkladığımız için yaşadıklarımız kadar yaşadıklarımıza verdiğimiz tepkilerimiz de birbirini tekrarlamayı sürdürmekte. Hangi konu olursa olsun yaklaşımımız hiç fark etmeyen bir şekilde aynı minval üzerinde beliriyor ve olayları yorumlama biçimimiz duygusal bir temelde gerçekleşiyor. Böyle olduğu için de çözümlerimiz çoğu zaman güç kullanmayla birlikte ilerlerken, hukuk denilen evrensel nosyon bizim bakış açımıza göre veyahut 'bize uygun' bir hale dönüşüyor. Son iki yüz yıldır olmayı istediğimiz yer ile buna ulaşmak için harcadığımız çabaları göz önünde bulundurduğumuz da şu anda yaşadıklarımız kara mizah gibi gözükebilir. Ancak tüm bu sürecin içerisinde yaşadıklarımıza biraz daha yakından baktığımız takdirde ise, göstermelik bir uygulamanın ötesine gidemeyen adımların dışında, varmış gibi sandığımız kurumların aslında hiç olmadıkları ile karşılaşırız. Bu yüzden de bu topraklarda hukuk, demokrasi, insan hakları, işkence, düşünce özgürlüğü lafları her zaman havada uçuşur ancak bu kavramları talep edenler bu kavramları kendilerine göre kullanmanın ötesine geçmezler!

Bu yazının konusu kadınların hayatlarının sona erdirilmesi konusunda giderek artan bu vahşetin arka planındaki sosyo-kültürel etmenlerin ve diğer olası saiklerin neler olduğunu tartışmak değil. Burada asıl üzerinde durmayı hedeflediğimiz husus, işlevini yitiren hukuk kurumunun yerine yerleşen medya ve özellikle de sosyal medya üzerinden özellikle normalleştirme adı altında olup bitenleri farklı bir perspektiften okumaya çalışmak olacaktır. Medya, söz konusu cinayetleri nasıl görüyor? Olanları nasıl bir söylem ile haberleştirme yoluna gidiyor? Medyanın bu tarzı sonrasında kurban olarak nitelendirilen kadınların, kamuoyunun gözünde damgalanması nasıl sağlanmış oluyor? Ve bu yaklaşım sonrasında failler nasıl belirsiz bir şekle büründürülmüş oluyor? Burada ataerkil ideolojinin kodlarının dolaşıma sokulması nasıl gerçekleştiriliyor? Son olarak her birisi birer istatistik veriye indirgenen kadınların ölümleri sonrasında her defasında nasıl aynı bakış açısı, bizlere sanki hiçbir şey olmamış gibi sunulabiliyor?

Son on yıl içerisinde Türkiye'de kamuoyunda en çok konuşulan haberlerin başında kadınların öldürülmesinin geliyor olmasına şaşırılmamalıdır. Çünkü 2011 yılında 121 kadının öldürülmesinin kayda geçmesinin ardından her geçen yıl bu sayının biraz daha arttığı bir süreci hep birlikte yaşadık. Kadın cinayetlerinin bir taraftan yıllar içerisinde artış göstermesine karşın diğer taraftan söz konusu işlenen cinayetler sonrasında ortaya çıkan gelişmeler, yaşananların azalmasına değil hatta tam aksine daha da fazlaşmasına yol açmıştır. Bu noktada hukuksal eksikliklerin yanı sıra başta medya olmak üzere yaşananlar karşısında alınan daha doğrusu alınamayan önlemlerin altının çizilmesi önem arz etmektedir. Özellikle son birkaç yıl içerisinde sosyal medya olanaklarının artması sonucunda, kadınlara yönelik cinayetlerin ve bu cinayetlerin sonucunda ortaya çıkan

<sup>1</sup> Murathan Mungan, *Eteğimdeki Taşlar*, İstanbul: Metis Yayınları, 2012.

hukuksal sonuçların kamuoyunda daha fazla konuşulur olması dikkat çekicidir. Artık medyanın gündeme getirdiği bütün kadın cinayetleri başta Twitter olmak üzere sosyal medya platformları üzerinden geniş kitleler ile buluşmakta ve kamuoyunun olup bitenlere yönelik tepkisi, daha fazla ses getirmektedir. Hatta zaman zaman buralarda yankılanan tepkilerin sonucunda adli makamlar harekete geçmek durumunda kalmakta ve zanlıların tutukluluk hallerinin sürdürülmesi konusunda kararlar hayata geçirilebilmektedir.

Kadın cinayetleri konusunda her geçen yıl biraz daha katlanarak artan bir sicilimiz var. Yaşanan hunharca şiddet sonrasında aramızdan ayrılan yüzlerce kadının yanı sıra bir tarafı ömür boyu yarım kalacak olan çocuklar, kardeşler, ana ve babalarla birlikte mağduriyet listesi uzayıp gidiyor. Fakat asıl noktayı konuşmak yerine yine etrafında dönüp duruyor ve kendi bulunduğumuz pozisyonlar üzerinden angajmanlar üretmeye devam ediyoruz. Erkek şiddetine kurban verdiğimiz kadın sayısı arttıkça benzer cümleler kurmayı ve hemen ardından bir dahaki kurbanı kadar olan bitenleri unutmayı seçiyoruz. Böylesi bir kısır döngü yaşandığı sürece ise verdiğimiz kurban sayısı artıyor buna karşın çözüme yönelik atılması gereken adımlar her zaman olduğu gibi sadece beklenti düzeyinde kalıyor.

Öncelikle yaşananlar karşısında içinde yaşadığımız toplumun kadına ve aile kurumuna karşı yaklaşımında bir sorun olduğu gerçeği ile yüzleşmemiz gerekiyor. Ancak bunu yaparken yine ideolojik zırhlarımızdan sıyrılmak suretiyle topyekûn bir suçlamaya girişmekten de kaçınmalıyız. Yüzyılların getirdiği davranış kalıplarını ortadan kaldırmak kolay değildir. Bununla birlikte yeni koşulların varlığını ve bu koşulların yarattığı ortaya çıkardığı gereksinimleri de iyi analiz etmek zorundayız. İçinden geçtiğimiz zaman diliminde her şey öylesine baş döndürücü bir hızla değişiyor ki, bu değişim ve dönüşüm süreci tüm toplumsal yaşamı etkisi altına alıyor. Ve aile dediğimiz kurumun kendisi de bundan muaf değil! Bu yazının konusu olmamakla birlikte yine dosya konusunu teşkil etmekte olan kurumların işlevini yitirmekte olduğu düşüncesi ile yüzyıllardır dimdik ayakta durmakta olduğu konusunda hiçbir çekince gösterilmeyen aile kurumu üzerine de daha ciddi sosyolojik tahliller geliştirmek durumundayız. Toplumsal değişimin ve ekonomik saiklerin yarattığı büyük etkilerin aile kurumunu etkilememiş olması gibi bir durum söz konusu olamayacağına göre, ailenin başta tek kişi kalan ebeveyn olgusu üzerinden olmak üzere yeniden tartışılması gerekmektedir. Çünkü bu yazının konusunu da teşkil eden kadına yönelik şiddetin en fazla görüldüğü yer bizatihi en güvenilir olarak görülen evin içidir.

Öyleyse değişen hayat karşısında direnmek yerine bu değişim sürecini daha iyi anlamaya ve buna ilişkin yeni yaklaşımları hayata geçirmeye ihtiyacımız var. Tam bu noktada başta kız çocuklarının olmak üzere kadınların gerek aile içerisinde gerekse de toplumsal yaşantının içerisindeki yerlerinin geçmişte olduğundan bambaşka bir şekle büründüğünü kabullenmek zorundayız. Artık kadınların yeri yukarıda belirttiğim ideolojik pozisyonlardan bir tanesinde sıkça vurgulanmış olduğu gibi 'anne' olmakla sınırlı değil. Hatta anne olmaya hapsedilemeyecek kadar genişlemiş bir kadınlık algısı ve bununla birlikte yürüyen bir kadın bakış açısı söz konusu. İşte bu noktada asıl üzerinde konuşmamız gerekenin kadın değil erkek olduğunu düşünenlerdenim.

Egemen erkek imgesinin dayandığı ataerkil ideolojinin kodları her alanda çözülürken fiziksel, psikolojik ve sözel şiddet toplumsal hayatımızı giderek daha fazla etkisi altına alıyor. Yaşananların ardından ağzını açan herkesin televizyon ekranlarındaki dizilerdeki şiddet görüntülerinin yasaklanmasına ilişkin ifadeleri bu açıdan kıymetli olmakla birlikte eksiktir. Çünkü söz konusu diziler ve bu dizilerin arka planındaki tahayyül gücü de yine bu coğrafyadaki kültürden beslenmektedir. Yaptığımız dizilere, sinema filmlerine biraz da bu

açından alıcı gözle bakmayı denediğinizde, karşınıza bir örnek bir anlayışın çıktığını göreceksiniz. Aynı konular etrafında dönüp duran dizilerin yanı sıra komedi, melodram ve birkaç istisna dışında çeşidi az sinemamız. O halde bu erkek şiddeti nereden türüyor ve niçin bu kadar çok etkide bulunabiliyor?

Dünyadaki neredeyse tüm hapisanelerde mahkûm olarak bulunan erkek sayısı kadınların sayısından çok ama çok daha yüksek seviyelerde. Yine şiddet olaylarına karışanların istatistikleri de yine aynı oranları bize veriyor. Son bir husus ise erkek şiddetine uğrama istatistiklerinde de kadınlar mağdur durumdadır. Öldürülüyor, sakat bırakılıyor, işkence görüyor, taciz, tecavüz ediliyor ve travmalarla yaşamak zorunda bırakılıyorlar. Türkiye açısından da durum iç açıcı değil ve yaşananlar karşısındaki kanıksama anlayışımız ortadan kalkmadığı sürece, bu durum her geçen yıl katlanarak daha da kötü bir görünüm almayı sürdürecektir. İşte bu noktada dinsel, etnik, cinsel ve her türlü ideolojik yaklaşımların ötesinde yaşamakta olduğumuz erkeklik sorununu çözmek zorundayız. Bu sorunun arkasında zaman zaman dinsel öğelerle birleştirilmiş fakat din ile uzaktan yakından alakası bulunmayan inanışlardan tutun da hurafelere kadar uzanan bir dizi kabulleniş de yatıyor. Ahlakın bir türlü gerçek anlamda toplumsal ve bireysel anlamda din dışı bir alan olarak kabullenilmemiş olmasının büyük bir etkisi bulunuyor.

Evlilik kurumunun ne olursa olsun son bulmaması gibi bir yaklaşımla soslanan ve buna eşlik eden 'ya benimsin ya toprağın' mantığı ile sürüp giden yaklaşımların payını da unutmamalıyız. Emine Bulut olayında yüreğimizi sızlatan ve iliklerimize işleyen kızının bağırışlarını, bir başka açıdan bu ülkede çocukların da gerçekten değeri olmadığı şeklinde görebiliriz. Çünkü kendi çocuğunun ömür boyu yaşayacağı bir travmayı bile umursamayacak kadar gözü dönmüş bir baba var karşımızda. Ve maalesef ülkemizde her fırsatta kutsallık atfettiğimiz aile kurumundaki sevgi ve saygı temelli olduğunu iddia ettiğimiz yapı, bize sevgi değil acı olarak geri dönebiliyor. Kadını, çocuğu birer sayı olarak gören ve ölümleri karşısında da yine aynı yaklaşımla gününü yaşamaya devam eden bir anlayışın uzantıları ile karşı karşıyayız.

Bunun karşısında ise başka türlü bir şeylerin de olabileceğini düşünen, hayatı, dünyayı bambaşka görüp yaşamak isteyenler de bulunuyor. İşte bu noktada insana dair umudu yitirmeden ve şiddet fenomeninin hepimizin hayatlarına kastettiği gerçeğini unutmadan yaşamalıyız. Bu ülkenin kız çocuklarına ve kadınlarına ihtiyacı var ve yine bu ülkenin şiddeti bir yaşam biçimi olmaktan çıkarmaya ihtiyacı her geçen gün biraz daha fazla artmakta. Belki de bu yüzden bugün daha çok birbirimizle konuşmanın, anlaşmanın yollarını bulmalıyız. Bunun yolu ne sadece eğitim sistemini gözden geçirmekten geçiyor ne de sadece cezai yaptırımları artırmaktan. Daha fazlasına muhtacız ve her şeyden önce kadınların birer eşya olmadığı ve sadece ev hanımı olarak içinde yaşadıkları toplumda bulunmayacakları gerçeğini idrak etmeliyiz.

### Hukukun Etkinliğini Yitirmesi

Gerçek ötesi(post-truth) olarak adlandırılan bir dönemde yaşıyor olmanın belki de en ilginç yanı her an her şeyin olabileceği duygusunun 'normal' hale dönüşmüş olmasıdır. 'Ne Söyleseniz' gidecek olan bir dönemde yaşamının en büyük kolaylığı, bir zamanlar üzerinde uzlaşılan ve ortaklaşa kabul edilen noktaların bile yeniden bu bakış açısı ile dile getirilebilmesidir. Kötü olan kısım ise bu kolaylığın gerek bilgi gerekse de algı anlamında var olan tahakkümcü zihniyet yapılarını alttan alta beslemesi durumudur. Burada eskiden olduğu gibi faşizmin öcü olarak gösterilmesi veya bir dizi kötü karakterin inşa edilmesi bile

söz konusu değildir. Eldeki medya gücü ve manipülasyon teknikleri aracılığıyla sürekli olarak gerçekliğin ötesinde bir gerçeklik inşa etmek mümkündür ve bu mümkünlik hali yeni bir faşizmin dolaşımına bu kez çok daha kolaylıkla sokulabilmesine olanak sağlamaktadır. İnsanlar karşılarında var olan gücün farkında olmadıkları gibi söz konusu olan bu gücün yaratmakta olduğu heyulanın ne kadar tehlikeler içerebileceği konusunda da en ufak bir fikre dahi sahip değillerdir. İşte burası vasatlığın şahikasıdır ve vasatlığın şahikası içerisinde her türlü tahakküm çok daha kolaylıkla hayata geçebilecek bir damarı yakalayabilmektedir.

İster gerçek isterse gerçek ötesi zamanlar olsun her dönem insanlığın kendisini var kılmasını sağlayacak olan hukukun temel olduğu hususudur. Burada birilerini kızdırmamak ya da birilerine destek olmak adına kararlar verilemez. Eğer kuralların herkesi kapsadığı ve herkes için olduğu düşüncesinin içerisinde boşaltırsanız, koyduğunuz kurallara uyacak insanları da yoldan çıkartmış olursunuz. Bu yüzden her rejim öyle ya da böyle hukuka sahip çıkmak ve hukukun önemini korumak durumundadır. Kurumları ayakta tutan sadece yazılı kurallar değil aynı zamanda o kurullarla beraber işleyen insanların güvendikleri, inandıkları uygulamalar ve düzenlemelerdir. Bir kurum olarak hukuk kurumu da tıpkı diğer bütün toplumsal kurumlar gibi içinde yaşanılan toplumun ortaya koyduğu değerlerin ürünüdür. İçinden geçilen değişme süreçlerinin hukuku da etkisi altına alması kaçınılmaz bir durumdur. “Hukuk, birçok işlevinin yanı sıra bütünleşmenin meşruiyet kaynağı olması bakımından önem arz eder. Tek tek her kurumun ve bir bütün olarak sosyal yapının meşruiyetinin hukuki temelleri vardır. Değişen şartlar ve ihtiyaçlar karşısında kurumsal değişim meydana gelirken hukuk, bir taraftan değişimin çerçevesini çizer; diğer taraftan değişime karşı direnç merkezi olur. Hukuk, her şeyden önce bir düzendir ve düzen düşüncesine dayanan sosyal bir olgudur. Hukuk kuralları, özünde sosyal düzeni sağlamak için konur. Düzen sayesinde istikrar temin edilir ve sürdürülür.”<sup>2</sup>

Tarih boyunca her toplumsal düzenin arkasında mutlaka onun sürmesine eşlik eden kurallar bütünü olduğu gerçeği göze çarpmaktadır. Hukuk hem bireylerin birbirleri ile olan ilişkilerini hem de toplumsal hayatın içerisinde kurumlarla olan münasebetlerinde olmazsa olmaz bir görünüme sahiptir. “Hukuk, bireylere ve gruplara bir taraftan özgürlük bahşeder, diğer taraftan da sınır tayin eder. Özgürlükleri genişletirken suç ve suçluluğun esaslarını da belirlemek suretiyle sosyal barışı ve düzeni korumayı amaçlar. İktidar ve gücü ellerinde bulunduranlara yönelik çizmiş olduğu sınırlar yoluyla toplumun hak ve özgürlüklerini korur ve garanti altına alır. Özellikle çatışan talepleri ve menfaatleri, sosyal çözülmeye mahal vermeyecek bir tarzda dengelemek suretiyle sosyal bütünleşmenin kanallarını açık tutar.”<sup>3</sup> Sınırları çizen hukukun işlevini yerine getirme konusunda zafiyetler yaşandığı veyahut aksamalar gerçekleştiğinde ne olur? Sorusu diğer toplumsal kurumların işlevsizliği halinde ortaya çıkacak olan gelişmelerden çok daha belirleyici bir duruma karşılık gelmektedir. Çünkü hukuk kurumu diğer kurumların meşruiyetinde de belirleyici bir role sahiptir. Hukukta yaşanan aksamalar ve gecikmeler toplumsal hayatın içerisinde boşluğun doğmasına ve o boşluğun da başka bir biçimde doldurulmasına yol açabilmektedir. Yazının başlığında da vurgulamakta olduğumuz kadın cinayetlerinde hukuktan rol çalan medya ve sosyal medya uygulamalarının giderek daha çok kamuoyunun gündemini meşgul etmekte olduğu bir dönemden geçiyoruz. Özellikle sosyal medya üzerinden işlenen cinayetlere ilişkin paylaşımların çok daha yoğun bir biçimde gerçekleşiyor olması, yavaş işleyen hukuk

<sup>2</sup> Atay, 2017, s. 31.

<sup>3</sup> Atay, 2017, s. 37.

sürecini de etkileyebilmekte ve hukuki anlamda alınan kararların sosyal medya yoluyla gündem olması sonrası bambaşka sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. Toplumsal duyarlılık anlamında kadın cinayetlerine yönelik hassasiyetle birlikte verilen kararlar çok daha fazla gündeme taşınmakta ve yaşanan olaylar bir anda tüm ülkenin ortak paydası haline dönüşebilmektedir.

Sosyal medya üzerinden yazmanın kendi içerisinde birtakım avantajları olmakla birlikte bu mecranın geleneksel medya gibi denetim odaklı olmadığı gerçeğini göz ardı etmemek durumundayız. Ayrıca bu alan üzerinden yapılan paylaşımlarla beraber yaşanan olaya ilişkin hukuki değil kişilerin vicdani çıkarımları ön plana geçirilmekte ve olan olay hakkında zaman zaman kamuoyuna dönük yanlış bilgiler ve çarpıtılmış görüşler de aktarılabilir. Yeniden gerçek ötesi zamanlar kavramına dönecek olursak bu dönemin kendi içerisinde yeni baskı aygıtlarını yarattığı gerçeğini ve sosyal medya uygulamalarının özellikle böylesi infial uyandıran cinayet, taciz, tecavüz olaylarında çok daha farklı bir görünüme bürünmekte olduğunu göz ardı etmemek durumundayız. Hukukun etki gücünü yitirdiği durumlarda medyanın özellikle de sosyal medyanın belirleyici bir güç olarak toplumun önüne çıkması durumu, yaşanan gelişmelere dair kamuoyunun yanlış bir biçimde güdülenebilmesine de yol açabilmektedir. Bu yüzden de kanun yapıcılarının sosyolojik olgu ve olayları çok daha dikkatli takip etmeleri ve yaşanan gelişmelerin yarattığı etkilerin başta hukuk sistemi üzere toplumsal hayatın bütün kurumları ile olan bağına çok iyi analiz etmeleri gerekmektedir. Aksi uygulamalarda hukuki alanda yaşanan boşluk medya özellikle de sosyal medya kanalı ile hızla bertaraf edilmekte ve gelişmeler kişilerin var olan hukuki sisteme ilişkin algılarının şekillenmesinde etkide bulunabilmektedir.

### Ölüm-Medya ve Kadın Cinayetleri

Yaşamın renkli ve sıcak yanlarına karşın ölüm daima soğuk ve karanlık olarak tanımlanır. Öte yandan ölüm duygusunun yaşadığımız sürece hepimizin yanı başında olduğu gerçeğini yine en yakınımızda birisi öldüğü anda fark etmeye başlarız. Bu durum, bir taraftan yaşamakta olduğumuz hayatı sorgulamayı getirirken diğer yandan hayat galesi içerisinde cenaze daha musalla taşındayken gündelik olana dair konuşmalarla bölünmeye başlayıverir. Cenaze ritüellerimizi şöyle bir hatırlayıverin. Geçmişte kendi evinde ölenlerin bir gece bekletilmesi sürecini ardından yine evinin bahçesinde yıkanıp kefenlenmesini ve defin sonrasında başlanan okumaları bir de bu gözle düşünün. Tüm bu aşamalar içerisinde bir taraftan ölümün soğuk yüzü ve ona eşlik eden acı, elem ve üzüntü sizi karşılayacaktır öte taraftan ise ölenin yapıp ettiklerine dair hikayeler, konuşmalar ve gündelik olan yer alacaktır. “Başkalarının ölümü modern toplumda rahatsızlık verici bir durum olarak görülür. Genellikle üstünkörü bir biçimde geçiştirilmesi tercih edilir. İnsanların ölüm karşısında cesur davranmaları, metin olmaları, korkularını açığa vurmamaları beklenir. Gündelik hayatın amacı insanı sürekli küçük meşgaleler içinde tutarak onu ölüm düşüncesinden uzak tutmaktır. İnsanın kendi varlığına ilişkin duyduğu endişeyi ortadan kaldırmaktır.”<sup>4</sup> Ölüm, kendi elimizle kurduğumuz küçük dünyalarımızın yerle bir olmasıdır. Fakat burada geride kalanların varlığı ve tabii ki ölümün nasıl bir biçimde gerçekleşmiş olduğu da unutulmaması gereken bir gerçekliktir. Philippe Aries’in “Batılının Ölüm Karşısındaki Tavırları” isimli çalışması yirminci yüzyılla birlikte ölüm kavramının yaşadığı dönüşümü gözler önüne serer: “...Kabul edilebilir bir ölüm, hayatta kalanlar tarafından kabul edilebilir veya mazur görülebilir bir ölümdür. Bunun bir de antitezi vardır: ‘Can sıkıcı, cazibesi olmayan ölüm’. Bu

<sup>4</sup> Yaşar Çabuklu, *Kovulanın İzi*, İstanbul: Metis Yayınları, 2011.

ölüm hayatta kalanların canlarını sıkılmaktadır, çünkü duygu patlamasına yol açmaktadır ve duygulardan hem hastanede hem de toplumun başka bir yerinde, kaçınmak gerekmektedir'. Hiç kimse mahremiyeti dışında, yani gizliden gizliye olmanın dışında duygusal olmaya hak sahibi değildir."<sup>5</sup>. Aries, Batı'da ölümlerin tıpkı doğumlar gibi artık hastanelerde meydana geldiğini ve bunun yarattığı etkiyi dile getirir.

Türkiye'de 1980 yılı sadece yaşanan askeri darbenin yaratmış olduğu etkiler üzerinden değerlendirilemez. Aynı zamanda bu sürecin ortaya çıkartmış olduğu gelişmelerle birlikte yaşananları kamuoyuna aktarmakla görevli olan gazetelerin yayıncılık anlayışı ve haberleri veriş tarzları da değişikliğe uğramıştır. Artık ölüm haberlerinin veriliş biçiminde giderek daha fazla vahşet ve Gürbilek'in yerinde tanımlamasıyla ceset düşkünlüğüne eşlik eden ölüm pornografisi, cinsellik pornografisinin hemen yanı başında yer almaya başlamıştır. Günümüzün modern kültüründe 'senin ölümü'ndeki 'sen' yani başkası, sevilen kişi olmaktan çıkmıştır. Ölümün her gün seyredilen aşırı temsillerinde, başkasının, hayatımıza hiçbir biçimde değmeyen, bize ahlaki, toplumsal ya da politik olarak daima uzak olan yabancı birinin ölümü olarak görünmektedir."<sup>6</sup>

İşte tam bu noktada ölümün nasıl bir biçimde haberleştirilmekte olduğu meselesi çok daha fazla önem kazanmaktadır. Çünkü gazetelere yansıyan, televizyonlarda ana haber bültenlerine konu edilen ölüm haberleri ve bunların veriliş şekli çok daha fazla ilgi çekmeye başlamıştır. Nazmiye Kete, "Yoksulluk, Mahremiyet ve Ölüm İlişisini Medya Üzerinden Okumak" isimli makalesinde; medyanın aslında her an çok yakınımızda olan ölümü uzaklaştırıcı bir etkisi bulunduğunu dile getirmektedir. Ona göre televizyon ve gazetelerde sürekli ölümün temsilleriyle karşılaşırız. Ancak görüntülerin hiçbiri doğal bir süreç olan ölümü, eceli ya da faniliği içermemektedir. Tam tersine, ölüm olağandışı bir olay, bir aşırılık, bir sapma, bir skandal olarak temsil edilmektedir. Ölümün skandal olarak temsiline ise iki temel işlevi bulunmaktadır: "İlk olarak, ölümün canavarca bir ruhun, bir sapkınlığın ya da aşırılığın ifadesi olarak bu sıra dışı sunumu, toplumsal, ruhsal ya da politik içeriği dışlamaktadır. Doğal olmayan bütün ölümleri -trafik kazasını infaz anına, işkencede ölümü trafik kazasına, politik katliamı cinnet anına, iç savaşı cinayete, açlık grevinde ölümü intihara- bir dehşet ekseninde birbirine eşitlemektedir. İkinci olarak da ölümü hayatımızın merkezine taşıyarak ve bizi sıra dışı ölüm görüntülerine maruz bırakarak aslında ölümü hayatımızın tümüyle dışına atmaktadır. Ölüm artık doğal bir son değil, bir sapmadır... Ölümün kültürel olarak bu yadsınması, bir anlamda yaşamın da yadsınmasıdır. En büyük kötülük olarak ölümün görülmesi, diğer kötülükleri de önemsizleştirmektedir. Sonunda ölüm olmadıktan sonra her türlü yaşam koşulunu kabul etmeye vardırırsın insanı... Günümüzün ölüm imgesi ise, insanı adeta bir ölü gibi kımlıdayamaz hale getirmektedir. Kültürel olarak yayılan bu imge, kitlelerin üzerine sürekli ölü toprağı dökmektedir."<sup>7</sup>

Ölümün medya dolayısıyla evlerimize aktarılış biçimi bu açıdan söz konusu bu ölü toprağının daha da fazla hissedilir bir hale dönüşmesine yol açmaktadır. Çünkü birinci Körfez Savaşının görüntülerinin akşam haberlerinde veriliş tarzıyla başlayan bu süreç her geçen yıl biraz daha fazla normalleşmiş bir hale büründürüldü ve yemek masalarımızda başkalarının nasıl öldürüldüğünü seyrederken artık herhangi bir filmi izliyor edasına sahip

<sup>5</sup> Philippe Aries, *Batılının Ölüm Karşısındaki Tavrıları*, çev., M. A. Kılıçbay, Ankara: Gece Yayınları, 1991.

<sup>6</sup> Nurdan Gürbilek, *Kötü Çocuk Türk*, İstanbul: Metis Yayınları, 2001.

<sup>7</sup> Nazmiye Kete, "Yoksulluk, Mahremiyet ve Ölüm İlişisini Medya Üzerinden Okumak", *Medya ve Mahrem*, der., Hüseyin Köse, İstanbul: Scholar Ayrıntı, 2011.

bir şekilde bürünmüş olduk. Kete'ye göre ölümü izlerken tekdüze hayatlarımızı renklendiren suçlu bir haz oluşmaktadır ve bu hazza yabancıların ölümünün bizim hayatlarımıza dokunamayacağına verdiği bir rahatlık duygusu eşlik etmektedir. "Bir skandalın ibaret olan ölümü izlerken, aşırı değil sıradan bir hayat sürmekten; anormal değil, normal bir vatandaş olmaktan huzur duyarız. Ne politik ölümler ne de örneğin bali koklamış bir gencin boğazını bıçakla desip kendini bir apartman boşluğuna attığını görmek, bizi bu tür ölümlere daha duyarlı kılmaz. Aksine şehirde kol gezen tehlike karşısında, evimizin, kendi hayatımızın en emin, güvenli ve tehlikesiz bir yer olduğu duygusu pekişir. Ölümün, skandal haline getirilmesi, kaçınılmaz son olan ölümü sıra dışı bir dehşet olarak hayatımızın dışında tutmakla kalmaz, aynı zamanda kaçınılabılır bir şey olan toplumsal dehşeti de sıradan ve kayıtsız kalabilecek bir şeye dönüştürür."<sup>8</sup>

Medya, çatışmalı ve karmaşık gerçeklik parçalarını bir araya getirerek ve eğer gerektiriyorsa bunları uzlaştırarak bir toplumsal totaliteye dair anlamın üretilmesine yardım ettiği için önemlidir. "Medya, kendi kültürel ve ideolojik konumunu koruyabilmek için birkaç yoldan işlev görür: Medya toplumsal bilgiyi sağlar ve seçmeci olarak inşa eder; toplumsal hayatın çoğulluğunu sınıflandırır ve üzerinde düşünümde bulunur ve karmaşık onaylanmış bir düzen inşa eder."<sup>9</sup> İdeolojiler toplumsal yaşam içinde algılanan, etkilerine maruz kalınan kültürel nesnelere oldukları için yaşanan alanlardır ve toplumsal yaşamın olduğu her alanda etkilidirler. Kültürel yaşamı etkileyen popüler etkinliklerin yaratmış olduğu dil ve söylem, sadece o alanla sınırlı ve o alana özgü olarak kalmaz. Toplumsal pratik içerisinde yaratılan bu alana özgü dil ve söylem, medyanın etkisi ile dolaşıma girer ve daha geniş kitlelerin kendisinden haberdar olduğu, yaşantısına aktardığı ve ister benimsemesin isterse benimsemesin kullanır hale geldiği kelimelere dönüşürler. Medya, yapmış olduğu yayınlar ve düzenlemelerle 'ortak duyu'nun yerleştirilmesi için gereken değerleri ve mekanizmaları üretmektedir. Toplumun ideoloji üreten kurumlarından birisi olarak medya, diğer ideoloji üreten kurumlar ile toplumun ekonomik, politik ve kültürel iktidarının yerleştirilmesi sürecinde etkileşim içerisinde bulunur. Her sözde gerçek kadar gerçek dışı bir unsur bulunmaktadır ve medyanın yapılandırılmış gerçekliği sonucu oluşan haberlerin, kamuoyuna iletildiği mesajın içeriği de işte bu 'gerçekten daha çok gerçek dışı' unsurlardır.

Daha önceleri 'Kitle İletişim Araçları' olarak adlandırmakta olduğumuz ve son otuz yıldır 'Medya' adı altında topladığımız bütün bu aygıtların en önemli etkisi hiç kuşkusuz kültürle kurdukları bağlantıda yatmaktadır. "Medya ve kültür neyi nasıl algılayacağımızın, anlayacağımızın, anlatacağımızın bütün araç ve gereçlerinin; yol ve yöntemlerinin ortak adıdır. Biri diğerinden bağımsız düşünülemez. Biri diğerini etkiler ve belirler. Biri diğerinin içinde yer alır. Ve nihayet biri diğerini tanımlar."<sup>10</sup> İçinden geçmekte olduğumuz çağın bir taraftan müthiş bir teknolojik dönüşümü beraberinde getiriyor olması öte taraftan ortaya çıkmakta olan yeniliklerin, toplumsal hayatlarımız üzerindeki büyük etkisi beraberinde medya ile kültür arasındaki ilişkiyi de derinden sarsmıştır. Artık sadece medya ifadesini bile kullanmıyoruz; özellikle teknolojinin müdahillliği sonrasında yeni medya, sosyal medya kavramları çok daha belirleyici bir hal almaya başladı bile. Bu ise bireylerin toplumsal hayatın içerisinde bir taraftan binlerce kişi ile etkileşime girebilmesini buna karşın yalnızlığının daha da pekişmesine yol açtı. Yeni medya olanakları sonrasında elinde kameralı cep telefonu bulunan herkes bir anda kendi canlı yayınlarını yapabile

<sup>8</sup> Kete, "Yoksulluk, Mahremiyet ve Ölüm İlişisini Medya Üzerinden Okumak".

<sup>9</sup> Hanno Hardt, " Eleştirel'in Geri Dönüşü ve Meydan Okuyuşu", *Medya, İktidar ve İdeoloji*, der., Mehmet Küçük, Ankara: Ark Yayınları, 1994.

<sup>10</sup> Sadık Güneş, *Medya ve Kültür- Sessiz Yığınların Kültürel İntiharı*, Ankara: Vadi Yayınları, 1996.



kapasitesine erişti. Kamuoyu artık sadece medyanın kendilerine aktardığı görüntülerden olup bitenleri öğrenmiyor aynı zamanda yaşananları yeni medyanın olanakları ile yeniden keşfedebilme şansına da sahip bulunuyor. Bu durum ise yukarıda belirttiğimiz ölümün pornografisi kavramının çok daha şaşırtıcı boyutlar alabilmesine yol açabiliyor: Tıpkı 2019 yılının 18 Ağustos günü Kırıkkale'deki bir kafeteryada kızının çığlıkları arasında öldürülen Emine Bulut'un yakarışlarını ellerindeki cep telefonları ile kaydetmeyi bırakmayanlarda olduğu gibi.

Ülke içerisinde sosyal medya adı verilen mecraları kullanan insan sayısı arttıkça beraberinde yazılı ve görsel medyanın ilgi alanı dışında kalan konular hakkında da daha fazla konuşulması ve özellikle taciz, tecavüz ve kadın cinayetleri konusundaki vurgular ön plana çıkmaya başladı. Bu konularda sosyal medyadan daha fazla sesin yükselmesiyle birlikte kamuoyunun yaşananlar hakkındaki farklı noktalar konusundaki unsurlardan haberdar olabilme olanağı da çoğaldı. Cinayetlerin ardından gelişen süreçleri de konu edinen tweetlerin atılmasıyla birlikte söz konusu konu hakkındaki farkındalık düzeyi de yükseldi. Bu ise yaşanan olayın ardından gelişen adli süreçlerin de kamuoyu tarafından yakından takip edilmesine ve verilen veyahut verilmeyen cezalara ilişkin görüşlerin de yaşananlara dahil edilmesini beraberinde getirdi. Söz konusu kadın cinayetlerine dair -her yaşanan cinayet sonrasında daha önce olup bitenlere de tekrar vurgu yapılmak suretiyle- olanların sadece birer cinayet vakası olmayacağına ilişkin açıklamalarla daha sık karşılaşmaya başladık. Ayrıca adli süreçlerdeki aksamalar ve boşlukların yarattığı sıkıntıların da yine bu süreç sayesinde ülke gündemine taşınması ve bu yaşananlara ilişkin olarak artan tepkilerin çoğalması sonucunda çoğu kez tedbir alınmasına dair adeta bir baskı unsuru yaratılmış oldu. Bir başka ifadeyle sosyal medya üzerinden yaratılan kamuoyu gücü sayesinde, mağdurların hakları sadece adli makamlarca değil aynı zamanda kamuoyunun yükselen sesiyle de korunma altına alınmaya başlandı.

Sosyal medya alanında böylesi gelişmeler yaşanırken yazılı ve görsel medyada olup bitenler ise çoğu kez bilindik klişeleri tekrarlamamanın ötesine maalesef ki hiç ama hiç geç(e)medi! "Medya kadınlara ilişkin şiddet haberlerini kendini savunamayan üzerinden kurarak eylemi meşrulaştırıcı ibareler kullanır. Mağdurun hayatının detaylarıyla dramatize edilerek anlatılması olayı gerçek bağlamından uzaklaştırarak magazinelle bir yapıya sokmakla birlikte kadınların ezik, acınası olduğu algısı yerleştirilmektedir. Kadınlar mağdur, kurban, öldürülen, dövülen, taciz edilen, tecavüze uğrayan olarak resmedilmekte ve arkası yarın kıvamında görsel bir malzemeye dönüştürülmektedir. Bu bağlamda toplumsal cinsiyet rolleri ve buna ilişkin kalıp yargıların gerek yazılı gerekse görsel basında yer alan haberlerle her gün yeniden üretilerek pekiştirildiği görülmektedir."<sup>11</sup> Yaşanan olayın çoğu kez bir magazin malzemesi biçiminde sunumuyla başlayan ve her seferinde mağdurun bir kez daha mağdur edilmesi ile sonuçlanan bir söylemin dolaşıma sokulması yaklaşımıyla karşı karşıya bırakılmayı sürdürdük. Burada sıkça öldürülen kadınların, ölmelerine yol açan sürecin arka planı anlatılma bahanesiyle, yaşanan olaya adeta bir kılıf uyduracak ifadelerin dolaşıma sokulmasına devam edildi. Ölenlerin fotoğraflarının ve isimlerinin rahatça afişe edilmesine yol açan bir haber dili tercih edilirken her nedense öldürenlerin fotoğraflarının buzlanması ve isimlerinin baş harflerinin verilmesi gibi bir yaklaşım kabullenildi. "Kocasından fiziksel şiddet gören kadın haberini verirken erkeğin öfkesine yenik düştüğü için bunu yaptığını ya da işsizliği neticesinde cinnet getirdiğini, karısını kıskandığı için öldürdüğünü hafızalara

<sup>11</sup> Esra Serdar Tekeli, "Kadın Cinayetlerinin Haberleştirilmesi Bağlamında Medya Etiğini Yeniden Tartışmak: Habertürk Gazetesi Örneği", *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, 1 (2016).

yerleştirerek erkeğin hep haklı çıktığı ya da haklı gerekçelerle örtülü olarak savunulduğu görülmektedir. Erkeği söylemleriyle “kollayan” bu dil, mağduru görsel bir malzeme olarak kullanmakta ise sınır tanımamaktadır. Özellikle tecavüz haberlerinde de sıklıkla yaşanan bu durum, kendisine daha fazla uygulama alanı bulmaktadır. Tecavüze ilişkin haberlerde de meşrulaştırıcı söylemler sıkça kullanılarak kadının aslında “hak ettiği” inancı yerleştirilir. Bunu yaparken belli gerekçeleri sunan medya kadının gece geç saatte dışarıda olmasına, ya da giyimindeki kışkırtıcılığa vurgu yapabilmektedir. Bunun yanı sıra mağdurların özel bilgilerinin açıkça verildiği, resimlerinin ise buzlanmadan sunulduğu da bir etik ihlali olarak karşımıza çıkmaktadır.”<sup>12</sup> Bu konuda Esra Tekeli’nin makalesinde de konu edildiği Habertürk gazetesinin Şefika Etik cinayetinin haberini baş sayfasından verirken kullandığı sırtına bıçak saplanmış halde yatan Şefika Etik fotoğrafı Türk basın tarihinin en akıl almaz ve etik ihlalleri içeren görüntüsüdür. Yaşanan şiddeti böylesi bir biçimde göstermek ve üstelik bir de bunu insanların yaşanan cinayetlere dikkatlerini çekmek amacıyla yaptıklarını beyan edebilmek için hakikaten başka bir ruh haline sahip olmak gerekir.

Yazılı ve görsel medyada kadın cinayetlerinin verilmiş biçiminin yarattığı tepkilerin sonucunda Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından 2016 yılında ‘Kadın ve Medya’ isimli bir çalışmayla ‘Toplumsal Cinsiyet Eşitlikçi Haber Kılavuzu’ yayınlandı. Aslında bu çalışma medyanın yaşananlar sonrasında nasıl bir yaklaşım geliştirmesi gerektiğini göstermekte olduğu kadar neleri yapmaması gerektiğini de net bir biçimde gözler önüne seriyordu. ‘Mağduru mağdur etmemek, mağduru değil faili teşhir etmek’ ilkesinden hareketle yapılması gerekenlerden bazıları şöyle sıralanıyordu:

- Haberi yapan kişi, psikolog, yargıç, falcı veya öykü yazarı değil, haberci olduğunu unutmamalı.
- Haber verilirken söylentilerden, yakıştırmalardan, kalıplaşmış söylemlerden ve ön yargılardan uzak durulmalı.
- Cinayetin sorumlusu olarak cinnet, kıskançlık, öfke, namus, iflas, psikolojik sorun vb. gibi cinayeti ‘haklı’ gösterecek, cinayeti meşrulaştırmaya çalışan ifadeler kesinlikle kullanılmamalı. Bu bahanelerin kadın cinayetlerini meşrulaştırmasının yanı sıra ‘haksız tahrik indirimi’ talebiyle mahkemeye delil olarak gösterilebildiği unutulmamalı.
- Melodramdan, sansasyon ve pornografiden kaçınılmalı. Cinayetin ayrıntılarını pornografik olarak resmederek şiddetin pornografisi üretilmemeli.
- Fotoğraf ve görsel malzeme seçiminde ve kullanımında dikkatli olunmalı, maktulün fotoğrafı ya hiç kullanılmamalı veya olay sonrası değil öncesinde çekilmiş fotoğrafı, eğer gerek varsa kullanılmalı.
- Cinselliğe dair gereksiz ayrıntılar ve magazinelle yaklaşımlardan uzak durulmalı, haber yazımında çekici veya heyecanlı hikâye üslubu kullanılmamalı.
- Öldürülen kadının bedeni teşhir edilmemeli. Bunun yerine zanlı ve zihniyeti teşhir edilmeli.
- Maktulün mesleği, yaşam tarzı, sosyal ilişkileri veya davranışları ancak haberin anlaşılır kılınması için şartsa açıklanmalı ve yanlış anlamaya, özellikle de ahlaksal yargıya yer vermeyecek şekilde aktarılmalı.

<sup>12</sup> Tekeli, “Kadın Cinayetlerinin Haberleştirilmesi Bağlamında Medya Etiğini Yeniden Tartışmak: Habertürk Gazetesi Örneği”

- Meslek, davranış ya da yaşam tarzı kadınların erkekler tarafından öldürülmesinin bahanesi/gerekçesi gibi sunulmamalı.
- Araştırma sonuçları, öldürülen kadınların büyük çoğunluğunun cinayet öncesinde şiddet gördüğünü göstermekte. Şiddet gören bir kadınla ilgili haberde, onu tehlikeye sokacak ve gelecekte öldürülmesine neden olabilecek bilgiler vermekten kaçınılmalı.

Kadın cinayeti haberi yapılırken kılavuz içerisinde yaklaşık üç sayfalık yapılması ve yapılmaması gerekenlerin sıralandığını, yukarıya bu önerilerin sadece bir kısmını aktardığımı belirtmeliyim. Aslında burada zikredilenler üzerinden bile ülkemizde kadın cinayetlerinin medya tarafından haberleştirme biçiminin ne kadar sakat bir anlayış ile gerçekleştirilmekte olduğu rahatça analiz edilebilir. Yıl içerisinde yaşanan ve medya tarafından haberleştirilen herhangi bir kadın cinayeti haberinde bile burada gösterilen hususların neredeyse hiçbirisine dikkat edilmediği ve tam aksi bir anlayış üzerinden kadın cinayetleri haberlerinin dolaşıma sokulduğuna ilişkin olarak yapılan çok sayıda çalışmaya da rastlayabilirsiniz.

### Değerlendirme

Her yıl 25 Kasım 'Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü' olarak düzenlenen etkinliklere sahne oluyor. Türkiye'de medyaya yansıyan kadın cinayetlerini haritalama araştırması bugüne ilişkin olarak son on yıllık istatistiki verileri kamuoyunun bilgisine sundu. On yıl içerisinde öldürülen kadın sayısının en az iki bin beş yüz otuz dört olduğu saptandığı çalışmada öne çıkan bulgulardan bazıları şu şekildedir;

- Kadın cinayetlerinin bu süre içerisinde %25 oranında arttı.
- Kadın cinayetlerinin bir numaralı faili kocaydı.
- Her 5 kadın cinayetinden 1'i boşanma/ayrılık aşamasında gerçekleşti.
- Öldürülen her 5 kadından 1'i şiddet/taciz mağduruydu.
- Şiddet gören her 10 kadından 6'sı güvenlik amaçlı korunma başvurusunda bulunmuştu.
- Kadın cinayetleri en çok evde ve ateşli silahla işlendi.
- Her 5 kadın cinayetinden 1'i aile tarafından işlendi<sup>13</sup>

Yıllar içerisinde her biri sadece birer rakam olmayan yüzlerce kadın katledildiler. Bazılarının isimlerini sadece canlarına kıyıldığı gün verilen haberlerde duyabildik ne yazık ki oysa Münevver Karabulut, Özgecan Aslan, Ceren Damar, Şule Çet, Emine Bulut, Pınar Gültekin, Zeynep Şenpınar'ın isimleri yaşananlarla birlikte çok daha fazla kamuoyunu meşgul etti. Hayattan koparılan öğretim üyesi meslektaşım Aylin Sözer de tıpkı yazdığım bu isimlerin arasına eklenecek. Kendisi hunharca Kemal Delbe tarafından katledildikten sonra yakılmak suretiyle aramızdan çalındı. Çocuğundan koparıldı, öğrencilerinden, sevenlerinden uzaklaştırıldı artık onsuz bir hayatı yaşamak zorunda bırakıldılar. Tıpkı isimlerini saydığım ve bu yazı boyunca saymadığım yüzlercesi de benzer şekilde aramızdan çeşitli bahaneler gerekçe gösterilerek alındılar! Katiller aynı zihinsel yapının ürünü olarak aramızda dolaşmayı sürdürüyorlar. İnsana düşmanlar, sevgiye düşmanlar, güzel olan her şeye düşmanlar ve hepsinin ötesinde kendilerinden başka hiç kimsenin yaşam

<sup>13</sup> <https://t24.com.tr/haber/10-yilin-kadin-cinayetleri-haritasi,995876>

hakkı olmasına da tahammül edemiyorlar. Ellerinde baştan sona sakat bir zihinsel kurgu ile oluşturulan çarpık bir erkeklik imgesi var ve işin ilginç yanı erkekliği, adamlığı sadece şiddetle ispatlayabileceklerini sanacak kadar da zavallılar!

Pınar Gültekin cinayeti son bir yıldır sosyal medya üzerinden en çok vurgu yapılan kadın cinayetlerinden bir tanesidir. Bir diğer olay ise Konya'da bir kadının bıçaklanmasını engellemeye çalışırken olayın failinin öldürülmesine neden olan Kadir Şeker davasıdır. Hatta bu isim son bir yıl boyunca kadınlara yönelik şiddet ve hakaretlerin her gündeme gelişinde bir kez daha vurgu yapılan olarak dikkat çekmiştir. Sadece bu iki örnek bile yaşanan gelişmelere ilişkin kafa karışıklığının ortaya konulması açısından önem arz ederek niteliktedir. Fakat sadece bu iki örneğe değil yaşanan gelişmeler konusunda çok daha geniş bir perspektifle bakmaya ihtiyacımız olduğunu unutmamalıyız.

Bu ülkenin sınırları içerisinde bir kadın yakılarak katledildi ve ne yazık ki sosyal medyanın etkisi sayesinde çok büyük bir ihtimalle onu katleden kişi, ömür boyu hapis cezası alacak. Peki geride kalanlar ne olacak? Yukarıda saydığım isimlerin çocukları, ana-babaları, kardeşleri açısından... Yaşamın nasıl sürdüğünü bir de onlara sorun bakalım. Annelerini katleden kişinin aynı zamanda kendilerinin hapiste bulunan babası olduğu o çocukların hayatlarındaki travmaları nasıl yok edebilirsiniz? Kadın cinayetlerini normalleştirme eğilimi içerisine girdiğimiz her gün biraz daha fazla kadının öldürülmesinin önünü açacak bir anlayışı beslemekte olduğumuz gerçeğini unutmamalıyız. Kadını ötekileştiren ve erkeğin arkasına yerleştiren bakış açısı ile kadınlar öldürülmeye, tecavüze uğramaya ve örselenmeye devam ediliyorlar. Geldiğimiz noktada ayrışmadan, kadın-erkek ayrımı yapmadan kadın cinayetlerinin sonlandırılması için sesimizi yükseltmeliyiz. Kadınları öldürenleri çoğu zaman biliyoruz, kanun önüne çıkartıyoruz ancak asıl suçlu olan erkek egemen zihniyet kalıplarını ortadan kaldırmadığımız müddetçe, sadece geçici etkide bulunabiliriz. Başta hukuksal nosyonumuz olmak üzere, gündelik hayatımızın işleyiş kalıplarında topyekûn bir dönüşüme gereksinim duymaktayız.

Ahlakın ve değerlerin içini boşalttıkça kadınların öldürülmeleri de hızlanıyor. Kadınlar öldürülüyor ve oluşturulan hafifletici gerekçelerle ölümlerin ağırlığı azaltılıyor. Vicdan yoksunu bir toplum olmaya doğru hızla ilerlerken kadın cinayetleri aslında hepimizin yaşantılarında ne kadar tutarlı olup olmadığımızı da bir tokat gibi yüzlerimize çarpmaya devam ediyor. Riyakarlık bulaşıcıdır ve gerçeğin üzerini gizlemeye yararırken, bunu yapanları da başka birisi haline dönüştürür. Ülke olarak hepimiz kadın cinayetleri konusunda söylediklerinin tam tersini yapmayı adet haline dönüştüren bir toplum haline geldik. Bu ise tüm toplumsal değerlerin çürümesinin önünün ardına kadar açılmasına olanak sağlayabilecek bir ortamın içinde olduğumuzu göstermektedir. Eğer kadın cinayetlerinin önüne geçemezsek, hızla tüm değerlerimizi yitirmeye ve birbirimizi yemeye devam edeceğiz demektir! Hiçbir şey öldürülme gerekçesi olarak kullanılamaz ve hiçbir davranış biçimi öldürmeyi hafifletebilecek bir şekle büründürülemez. Hiçbir kadının ölümü karşısında üretilen mazeretlerin bahanesi olamaz, bu mazeretlere sığınanların, yaşamakta olduğumuz cinayetlerde pay sahibi olduklarını göz ardı etmemeliyiz. Tetiği çeken, evi ateşe verenler kadar onların bütün bu yaptıklarını onaylayanlar da öldürülen canlardan mesuldürler.

Kadına yönelik şiddeti maruz görece her türlü yaklaşıma karşı hukuksal yaptırımları güçlendirebilir ve iyi hal denilen tuhaflığı burada ortadan kaldırabiliriz. Kadın cinayetlerinin haberleştirme tarzında halen var olan mağduru afişe eden dili ortadan kaldırabilir ve tam tersine suçluyu afişe edecek olan bir yaklaşımı öne çıkartabiliriz. Her alanda olduğu gibi burada da yaşanmış öyküleri daha fazla öne çekerek, farklı deneyimleri kitleler ile

buluşturacak televizyon programları hazırlayabiliriz. Şiddetin nereden gelirse gelsin ve hangi çeşidi olursa olsun başta kadınlar ve çocuklar olmak üzere hepimize yönelik bir tehdit olduğu gerçeğini, toplumun kanaat önderleri aracılığıyla kitlelerle buluşturmalıyız. Kadının olmadığı yerde erkeğin de eksik olacağını, kadınların toplumsal hayatın olmazsa olmazları olduklarını tüm gücümüzle haykırmalıyız. Kadına karşı şiddete yönelik hep birlikte dur demenin zamanı geldi, geçmesine müsaade etmeyelim!

**Etik kurul raporu:** Bu çalışma için etik kurul raporu gerekliliği bulunmamaktadır.

**Katkı oranı beyanı:** %100

**Çatışma beyanı:** Makalede, herhangi bir kurum, kuruluş ve kişi ile mali çıkar çatışması yoktur.

### Kaynakça

- Aries, Philippe. *Batılının Ölüm Karşısındaki Tavırları*. Çev. M.A. Kılıçbay. Ankara: Gece Yayınları, 1991.
- Çabuklu, Yaşar. *Kovulanın İzi*. İstanbul: Metis Yayınları, 2011.
- Güneş, Sadık. *Medya ve Kültür- Sessiz Yiğınların Kültürel İntiharı*. Ankara: Vadi Yayınları, 1996.
- Gürbilek, Nurdan. *Kötü Çocuk Türk*. İstanbul: Metis Yayınları, 2001.
- Hardt, Hanno. "Eleştirel'in Geri Dönüşü ve Meydan Okuyuşu". *Medya, İktidar ve İdeoloji*. Der. ve Çev., Mehmet Küçük. Ankara: Ark Yayınları, 1994: 1-55.
- Kete, Nazmiye. "Yoksulluk, Mahremiyet ve Ölüm İlişisini Medya Üzerinden Okumak". *Medya ve Mahrem*. Ed., Hüseyin Köse. İstanbul: Scholar Ayrıntı, 2011: 61-83.
- Mungan, Murathan. *Eteğimdeki Taşlar*. İstanbul: Metis Yayınları, 2012.
- Tekeli, Esra Serdar. "Kadın cinayetlerinin haberleştirilmesi bağlamında medya etiğini yeniden tartışmak: Habertürk gazetesi örneği". *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)* 1 (2016): 129-142.
- Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Kadın ve Medya: Toplumsal Cinsiyet Eşitlikçi Haber Kılavuzu, TGC Akademi Yayını, İstanbul, (2016).
- <https://t24.com.tr/haber/10-yilin-kadin-cinayetleri-haritasi,995876>. Erişim: 25 Kasım 2021